

lammak, ez az anyag, melyből él és eréjt szívja és még sincs anyag, hogy minél több tagja legyen, vagy nem ezt bizonyítják az azon nagy mérvű halálozások, melyek nemzetünk kisdéideit pusztítják.

Az emberi szeretet, az állam iránti kötelesség, az emberiség közérdeke nem azt kiáltja-e? hogy gondoskodjunk a kisdéidekről?

Hogy ha tekintetbe vesszük tehát a nagy számu halálozást és azon károkat, melyek ebből az államra hátrálnak az emberi szempont tehát kétségkívül javasolja a kisdéidóvókat felállításának szükségét.

Nem kevésbé indíthat ezen eszme felkarolása és megtestesítése a nemzeti szempont. Szóltunk arról már a tanügyi költségvetés tárgyalása alkalmával és a nélkül hogy azt tovább fejtegetnők, egyszerűen kijelentjük, hogy a magyarosításnak nem lehet egyszerűbb és könnyebben célravezetőbb eszköze mintha a honunkban levő német és tót községekben kisdéidóvókat állítunk és azok vezetését magyar tanítóknak bizzuk. Ezen eljárás az idegenajku községekben a legnagyobb rokonszenvre fog találni, mert volt szerencsém tapasztalni és tudom, hogy az idegen ajku községek lakóinak régi vágyaik, hogy birják az anyanyelvet, a mit bizonyít az is, hogy a tehetősebb szülők magyar községekbe adják gyermekeiket a magyar nyelv elsajátíthatására végett. És vajon nincs-e az egyeseknél úgy mint az államnak legnagyobb érdekében hogy a polgárok birják az állam hivatalos nyelvét? Nemhi harcz és viszálynak vétetnek ez által el. Hisz Magyarországon nem a honfűi érzelmeik harca, de nyelv harcz van, s csak azért tagadják meg érzelmeiket, mert nem birják a nyelvet, módot kell tehát nyújtani, hogy azt elsajátíthassák. Ha más nyereség nem volna is ez eszme megtestesítéséből mint az, hogy Magyarország minden polgára magyarul fog beszélni, már ezen nyereség is megfizethető. De van ennél több is.

Nem kevésbé fontos a nők munkakapcsolásának és elhelyezésének kérdése. Magyarországon mai nap a nők számára nincs szellemi foglalkozással összekötött kenyérkereset, és ha a nő férjhez nem megy akkor nincs kör a számára melyet betölthessen. Nővételeknek elhelyezése erősen bünteti magát a nemzetet — mondja Szathmáry indoklásában — mert a régi patriarchalis szokások lerázták ugyan magunkról, de nem teremthették elegendő tisztességes pályát a nő számára, hol a munka sikerének öröme s a család belső boldogsága elégitse ki vágyait; s ezért átcsapott a hiúság vásártérre, hol mind a keresletet, mind a kínálatot ezer meg ezer család érkölsi és anyagi bukása váltja meg.

A nők helyzetét tehát bizonyára javítani a kérdés megoldása; mert a kisdéidóvókat vezetését nőkre kellene bízni, és míg ők ez által úgy töltöttek be feladatukat mint senki jobban, mert már az ügy természetét követeli, hogy a kisdéideket nekünk vezessék, másrésztől fontos és nagy szolgálat tétetnek az által a társadalomnak, hogy néhány ezer nőnek tisztességes kenyér kereset biztosítanak.

A nők helyzetét tehát bizonyára javítani a kérdés megoldása; mert a kisdéidóvókat vezetését nőkre kellene bízni, és míg ők ez által úgy töltöttek be feladatukat mint senki jobban, mert már az ügy természetét követeli, hogy a kisdéideket nekünk vezessék, másrésztől fontos és nagy szolgálat tétetnek az által a társadalomnak, hogy néhány ezer nőnek tisztességes kenyér kereset biztosítanak.

Az elvesztett éden kárpótlásul nem maradt meg egyéb az emberi nem részére, mint azon édes, néha fűző, leggyakrabban csaléony érzelmei, mint reménynek nevezik.

A legnagyobb boldogtalanság, az adáz sors csapásai, a kitéréses mardos fajdalmai közt, a remény azon mentő szellem, mely nem engedi, hogy a szenvedések árjában elmerüljünk, egy boldogabb jövő képmek előtűnésével új életet önt belénk, edzi erőnk a kellemetlenségek türelmes elviselésére, mérsékli bánatunkat.

„Nem lesz az mindig így!” E szavakkal biztat minket szüntelenül a remény örökét mosolygó anygala, s mi mindannyiszor mint bók gyermekek hiszünk neki, habár ezerszer csalódtunk e pajzankodó csapard könnyelmű ígéreteinben.

„Ez jól van így!” Remény nélkül a sivatok kiellen, s tők szomorúsággal hasonlítanak bensónk, egyetlen örömszúr sem megeltemé szenvedő kebelünk, s a rideg való sorvasztó hatása alatt végtelenül holtálatlanokk érezőmagunkat. Mert boldogság utáni telhetetlen vágyainkat csak a remény játéka elgömbölyíti ki. Hiába, gyermekek vagyunk mindnyájan s örömeinket lejűk e játékban.

„Ez nem is mindig ámit e kedves bók. Pajzán szeszélye olykor abban találja örömét, hogy teljesülni hagyja, mi elénkbe varázsol. S ekkor felede a múlt keserveit, mi valami új esaképpel nem igazgatja fel vágyainkat. Hiába! telhetetlenek vagyunk!”

„Ez a minő fontos szerepet játszik a remény egyesek életében, oly nem kevésbé fontos hatást gyakorol a nemzetek sorsára.

Valamint az ethosszoglani rabságra elítelt a börtön legmelyebb fenékén síló gyöngyencz csak az óvja meg a kétségbeesést és öngyilkosságot, mert még tud remélni, úgy van a nemzetekkel is.

A létezők nem tudják hogy van a nemzetekkel is. A létezők nem tudják hogy van a nemzetekkel is. A létezők nem tudják hogy van a nemzetekkel is.

„Ez a minő fontos szerepet játszik a remény egyesek életében, oly nem kevésbé fontos hatást gyakorol a nemzetek sorsára.

Valamint az ethosszoglani rabságra elítelt a börtön legmelyebb fenékén síló gyöngyencz csak az óvja meg a kétségbeesést és öngyilkosságot, mert még tud remélni, úgy van a nemzetekkel is.

A létezők nem tudják hogy van a nemzetekkel is. A létezők nem tudják hogy van a nemzetekkel is. A létezők nem tudják hogy van a nemzetekkel is.

„Ez a minő fontos szerepet játszik a remény egyesek életében, oly nem kevésbé fontos hatást gyakorol a nemzetek sorsára.

Valamint az ethosszoglani rabságra elítelt a börtön legmelyebb fenékén síló gyöngyencz csak az óvja meg a kétségbeesést és öngyilkosságot, mert még tud remélni, úgy van a nemzetekkel is.

hazarész. A javaslat erre vonatkozó része nem tekinthető ugyan ma még végleges megalkottattnak, de amny igen valószínű, hogy az összes erdélyiek, vitédek és székelyek — a magyarországi részszékkel hozzájok esztaladó zarándékai részszék Kővárvidékkel egyetemben — 13. esetleg 14. megyévé tervezetnek átalakítatni. A szász székely Szebenmegyévé fognak egyesíteni, Brassó-és Besztercevidék kivételével, mely utóbbi Brassóvidékkel együttessen fog egy törvényhatóságot képezni. Kővárvidék hozzá csatolatik Belső Szolnokhoz, mely utóbbival egyesül a felsőoldali Doboka megyének nagy része is, míg egy másik része Kolozsosz, az egyregyi járás pedig a magyarországi „Partium” egyik megyéjéhez fog csatolattni. A székely székely némi területi kiigazgatásokkal megtartandják önállóságukat, Aranyoszekek azonban felszók. Használó sors éri a megyék közül Felső-Fehérmegyét is, míg Zarándnak tevése része Hunyadmegyével fog egyesíteni.

Simonyi Lajos báró lemondásának hírt követhető érdekes commentárlit kiseri az „Alföld” újsá száma:

„Alig czafajók meg, már is újabb megerősítést nyer a hír, mely Simonyi Lajos báró kereskedelmi miniszter visszalépését szólná. Hogy van a dolgotban valami, az tagadhatatlan, különben nem támadna föl újabb meg újabb alakban e már többszörösen agyondementált hír, sőt azok, kiknek alkalmuk van olykor-olykor hepillantani a csouissák közé, hová közönséges halandó profán tekintete be nem tévedhet. Azt is mondják, hogy talán több is van a dolgotban, mint valami, s hogyha a kereskedelmi miniszter ur lemondása késik is, az a legnagyobb valószínűség szerint be fog következni, be kell követhetnie. Ezt parancsolja a tények logikája, melyek mozgó ereje Tisza kezében özpontusult, s melyeknek megtagadása viszás helyzetbe hozná Simonyi bárót önmagával, s több igen fontos kérdésben a kormány-előkezől nem egészen egyhangzó állásponjtával. Azt is beszélik, hogy a kereskedelmi miniszter ur visszalépése okainak szellettözése az „Egységértés” tegnapi számban azon kellemetlen benyomást gyakorolta a kormány-előkre, melyet akkor szoktunk érezni, midőn valaki egész váratlanul olyas valamit talál mondani, minék halála már csak azért sem kedves fillúknak, mert valahogy nagyon közel talál járni a — valósághoz, melyet egyáltalában nem volt kedvünk a közönség orrára kötni. Azt is mondják, hogy épen azért, mivel az említett hírlap közleménye oly átközöttül biztosan a szeg fejére talált kopponint, a legcsatánabb dementi Simonyi báró maradására lesz, miután gyors visszalépése ama közlemény igazolására szolgálja, ami sok tekintetben rozshatás lenne.”

Simonyi Lajos báró lemondásának hírt követhető érdekes commentárlit kiseri az „Alföld” újsá száma:

„Alig czafajók meg, már is újabb megerősítést nyer a hír, mely Simonyi Lajos báró kereskedelmi miniszter visszalépését szólná. Hogy van a dolgotban valami, az tagadhatatlan, különben nem támadna föl újabb meg újabb alakban e már többszörösen agyondementált hír, sőt azok, kiknek alkalmuk van olykor-olykor hepillantani a csouissák közé, hová közönséges halandó profán tekintete be nem tévedhet. Azt is mondják, hogy talán több is van a dolgotban, mint valami, s hogyha a kereskedelmi miniszter ur lemondása késik is, az a legnagyobb valószínűség szerint be fog következni, be kell követhetnie. Ezt parancsolja a tények logikája, melyek mozgó ereje Tisza kezében özpontusult, s melyeknek megtagadása viszás helyzetbe hozná Simonyi bárót önmagával, s több igen fontos kérdésben a kormány-előkezől nem egészen egyhangzó állásponjtával. Azt is beszélik, hogy a kereskedelmi miniszter ur visszalépése okainak szellettözése az „Egységértés” tegnapi számban azon kellemetlen benyomást gyakorolta a kormány-előkre, melyet akkor szoktunk érezni, midőn valaki egész váratlanul olyas valamit talál mondani, minék halála már csak azért sem kedves fillúknak, mert valahogy nagyon közel talál járni a — valósághoz, melyet egyáltalában nem volt kedvünk a közönség orrára kötni. Azt is mondják, hogy épen azért, mivel az említett hírlap közleménye oly átközöttül biztosan a szeg fejére talált kopponint, a legcsatánabb dementi Simonyi báró maradására lesz, miután gyors visszalépése ama közlemény igazolására szolgálja, ami sok tekintetben rozshatás lenne.”

Simonyi Lajos báró lemondásának hírt követhető érdekes commentárlit kiseri az „Alföld” újsá száma:

„Alig czafajók meg, már is újabb megerősítést nyer a hír, mely Simonyi Lajos báró kereskedelmi miniszter visszalépését szólná. Hogy van a dolgotban valami, az tagadhatatlan, különben nem támadna föl újabb meg újabb alakban e már többszörösen agyondementált hír, sőt azok, kiknek alkalmuk van olykor-olykor hepillantani a csouissák közé, hová közönséges halandó profán tekintete be nem tévedhet. Azt is mondják, hogy talán több is van a dolgotban, mint valami, s hogyha a kereskedelmi miniszter ur lemondása késik is, az a legnagyobb valószínűség szerint be fog következni, be kell követhetnie. Ezt parancsolja a tények logikája, melyek mozgó ereje Tisza kezében özpontusult, s melyeknek megtagadása viszás helyzetbe hozná Simonyi bárót önmagával, s több igen fontos kérdésben a kormány-előkezől nem egészen egyhangzó állásponjtával. Azt is beszélik, hogy a kereskedelmi miniszter ur visszalépése okainak szellettözése az „Egységértés” tegnapi számban azon kellemetlen benyomást gyakorolta a kormány-előkre, melyet akkor szoktunk érezni, midőn valaki egész váratlanul olyas valamit talál mondani, minék halála már csak azért sem kedves fillúknak, mert valahogy nagyon közel talál járni a — valósághoz, melyet egyáltalában nem volt kedvünk a közönség orrára kötni. Azt is mondják, hogy épen azért, mivel az említett hírlap közleménye oly átközöttül biztosan a szeg fejére talált kopponint, a legcsatánabb dementi Simonyi báró maradására lesz, miután gyors visszalépése ama közlemény igazolására szolgálja, ami sok tekintetben rozshatás lenne.”

Simonyi Lajos báró lemondásának hírt követhető érdekes commentárlit kiseri az „Alföld” újsá száma:

„Alig czafajók meg, már is újabb megerősítést nyer a hír, mely Simonyi Lajos báró kereskedelmi miniszter visszalépését szólná. Hogy van a dolgotban valami, az tagadhatatlan, különben nem támadna föl újabb meg újabb alakban e már többszörösen agyondementált hír, sőt azok, kiknek alkalmuk van olykor-olykor hepillantani a csouissák közé, hová közönséges halandó profán tekintete be nem tévedhet. Azt is mondják, hogy talán több is van a dolgotban, mint valami, s hogyha a kereskedelmi miniszter ur lemondása késik is, az a legnagyobb valószínűség szerint be fog következni, be kell követhetnie. Ezt parancsolja a tények logikája, melyek mozgó ereje Tisza kezében özpontusult, s melyeknek megtagadása viszás helyzetbe hozná Simonyi bárót önmagával, s több igen fontos kérdésben a kormány-előkezől nem egészen egyhangzó állásponjtával. Azt is beszélik, hogy a kereskedelmi miniszter ur visszalépése okainak szellettözése az „Egységértés” tegnapi számban azon kellemetlen benyomást gyakorolta a kormány-előkre, melyet akkor szoktunk érezni, midőn valaki egész váratlanul olyas valamit talál mondani, minék halála már csak azért sem kedves fillúknak, mert valahogy nagyon közel talál járni a — valósághoz, melyet egyáltalában nem volt kedvünk a közönség orrára kötni. Azt is mondják, hogy épen azért, mivel az említett hírlap közleménye oly átközöttül biztosan a szeg fejére talált kopponint, a legcsatánabb dementi Simonyi báró maradására lesz, miután gyors visszalépése ama közlemény igazolására szolgálja, ami sok tekintetben rozshatás lenne.”

Simonyi Lajos báró lemondásának hírt követhető érdekes commentárlit kiseri az „Alföld” újsá száma:

„Alig czafajók meg, már is újabb megerősítést nyer a hír, mely Simonyi Lajos báró kereskedelmi miniszter visszalépését szólná. Hogy van a dolgotban valami, az tagadhatatlan, különben nem támadna föl újabb meg újabb alakban e már többszörösen agyondementált hír, sőt azok, kiknek alkalmuk van olykor-olykor hepillantani a csouissák közé, hová közönséges halandó profán tekintete be nem tévedhet. Azt is mondják, hogy talán több is van a dolgotban, mint valami, s hogyha a kereskedelmi miniszter ur lemondása késik is, az a legnagyobb valószínűség szerint be fog következni, be kell követhetnie. Ezt parancsolja a tények logikája, melyek mozgó ereje Tisza kezében özpontusult, s melyeknek megtagadása viszás helyzetbe hozná Simonyi bárót önmagával, s több igen fontos kérdésben a kormány-előkezől nem egészen egyhangzó állásponjtával. Azt is beszélik, hogy a kereskedelmi miniszter ur visszalépése okainak szellettözése az „Egységértés” tegnapi számban azon kellemetlen benyomást gyakorolta a kormány-előkre, melyet akkor szoktunk érezni, midőn valaki egész váratlanul olyas valamit talál mondani, minék halála már csak azért sem kedves fillúknak, mert valahogy nagyon közel talál járni a — valósághoz, melyet egyáltalában nem volt kedvünk a közönség orrára kötni. Azt is mondják, hogy épen azért, mivel az említett hírlap közleménye oly átközöttül biztosan a szeg fejére talált kopponint, a legcsatánabb dementi Simonyi báró maradására lesz, miután gyors visszalépése ama közlemény igazolására szolgálja, ami sok tekintetben rozshatás lenne.”

Simonyi Lajos báró lemondásának hírt követhető érdekes commentárlit kiseri az „Alföld” újsá száma:

„Alig czafajók meg, már is újabb megerősítést nyer a hír, mely Simonyi Lajos báró kereskedelmi miniszter visszalépését szólná. Hogy van a dolgotban valami, az tagadhatatlan, különben nem támadna föl újabb meg újabb alakban e már többszörösen agyondementált hír, sőt azok, kiknek alkalmuk van olykor-olykor hepillantani a csouissák közé, hová közönséges halandó profán tekintete be nem tévedhet. Azt is mondják, hogy talán több is van a dolgotban, mint valami, s hogyha a kereskedelmi miniszter ur lemondása késik is, az a legnagyobb valószínűség szerint be fog következni, be kell követhetnie. Ezt parancsolja a tények logikája, melyek mozgó ereje Tisza kezében özpontusult, s melyeknek megtagadása viszás helyzetbe hozná Simonyi bárót önmagával, s több igen fontos kérdésben a kormány-előkezől nem egészen egyhangzó állásponjtával. Azt is beszélik, hogy a kereskedelmi miniszter ur visszalépése okainak szellettözése az „Egységértés” tegnapi számban azon kellemetlen benyomást gyakorolta a kormány-előkre, melyet akkor szoktunk érezni, midőn valaki egész váratlanul olyas valamit talál mondani, minék halála már csak azért sem kedves fillúknak, mert valahogy nagyon közel talál járni a — valósághoz, melyet egyáltalában nem volt kedvünk a közönség orrára kötni. Azt is mondják, hogy épen azért, mivel az említett hírlap közleménye oly átközöttül biztosan a szeg fejére talált kopponint, a legcsatánabb dementi Simonyi báró maradására lesz, miután gyors visszalépése ama közlemény igazolására szolgálja, ami sok tekintetben rozshatás lenne.”

Simonyi Lajos báró lemondásának hírt követhető érdekes commentárlit kiseri az „Alföld” újsá száma:

„Alig czafajók meg, már is újabb megerősítést nyer a hír, mely Simonyi Lajos báró kereskedelmi miniszter visszalépését szólná. Hogy van a dolgotban valami, az tagadhatatlan, különben nem támadna föl újabb meg újabb alakban e már többszörösen agyondementált hír, sőt azok, kiknek alkalmuk van olykor-olykor hepillantani a csouissák közé, hová közönséges halandó profán tekintete be nem tévedhet. Azt is mondják, hogy talán több is van a dolgotban, mint valami, s hogyha a kereskedelmi miniszter ur lemondása késik is, az a legnagyobb valószínűség szerint be fog következni, be kell követhetnie. Ezt parancsolja a tények logikája, melyek mozgó ereje Tisza kezében özpontusult, s melyeknek megtagadása viszás helyzetbe hozná Simonyi bárót önmagával, s több igen fontos kérdésben a kormány-előkezől nem egészen egyhangzó állásponjtával. Azt is beszélik, hogy a kereskedelmi miniszter ur visszalépése okainak szellettözése az „Egységértés” tegnapi számban azon kellemetlen benyomást gyakorolta a kormány-előkre, melyet akkor szoktunk érezni, midőn valaki egész váratlanul olyas valamit talál mondani, minék halála már csak azért sem kedves fillúknak, mert valahogy nagyon közel talál járni a — valósághoz, melyet egyáltalában nem volt kedvünk a közönség orrára kötni. Azt is mondják, hogy épen azért, mivel az említett hírlap közleménye oly átközöttül biztosan a szeg fejére talált kopponint, a legcsatánabb dementi Simonyi báró maradására lesz, miután gyors visszalépése ama közlemény igazolására szolgálja, ami sok tekintetben rozshatás lenne.”

Simonyi Lajos báró lemondásának hírt követhető érdekes commentárlit kiseri az „Alföld” újsá száma:

„Alig czafajók meg, már is újabb megerősítést nyer a hír, mely Simonyi Lajos báró kereskedelmi miniszter visszalépését szólná. Hogy van a dolgotban valami, az tagadhatatlan, különben nem támadna föl újabb meg újabb alakban e már többszörösen agyondementált hír, sőt azok, kiknek alkalmuk van olykor-olykor hepillantani a csouissák közé, hová közönséges halandó profán tekintete be nem tévedhet. Azt is mondják, hogy talán több is van a dolgotban, mint valami, s hogyha a kereskedelmi miniszter ur lemondása késik is, az a legnagyobb valószínűség szerint be fog következni, be kell követhetnie. Ezt parancsolja a tények logikája, melyek mozgó ereje Tisza kezében özpontusult, s melyeknek megtagadása viszás helyzetbe hozná Simonyi bárót önmagával, s több igen fontos kérdésben a kormány-előkezől nem egészen egyhangzó állásponjtával. Azt is beszélik, hogy a kereskedelmi miniszter ur visszalépése okainak szellettözése az „Egységértés” tegnapi számban azon kellemetlen benyomást gyakorolta a kormány-előkre, melyet akkor szoktunk érezni, midőn valaki egész váratlanul olyas valamit talál mondani, minék halála már csak azért sem kedves fillúknak, mert valahogy nagyon közel talál járni a — valósághoz, melyet egyáltalában nem volt kedvünk a közönség orrára kötni. Azt is mondják, hogy épen azért, mivel az említett hírlap közleménye oly átközöttül biztosan a szeg fejére talált kopponint, a legcsatánabb dementi Simonyi báró maradására lesz, miután gyors visszalépése ama közlemény igazolására szolgálja, ami sok tekintetben rozshatás lenne.”

gyászos mütételi cselekményekben, s az ég tudja, minő megpróbáltatásoknak leszünk még kitéve.

A jövő láthatára nagyon borús, kilátásaink a kétségbeesés örömeinek. E nyolcz évi keserű tapasztalatok, eszenbnyagatásunk a nemzet nagy többsége részéről, a könnyelműség, melylyel nemzetünk saját vesztébe óriási léptekkel rohan, nem bírtak bennünk elől bíralmunkat, reményünket a jobb jövő iránt.

Lehet, hogy még igen távol vagyunk hazafias óhajításaink teljesülésétől, lehet, hogy még sokáig emésztiük erőnket meddő küzdelemben, de elvégre is csak öntudatra ébredni fog a nemzet is.

Mi bízunk országunk jövőjében, meg vagyunk győződve, hogy Magyarország még nem jászottale szerepét az európai államok versenyében, s azért reméljük, hogy öngyilkosságunk ez idő szerint még nem fogjuk befejezni.

Remény és bizalom volt horgonyunk a multban, ez lesz jelszavunk a jövőben!

He d r y B ó d o g.

Andrássy grófnak a török reformok a tartalom körjéje, mint a „Hon” értesül, már megküldött az ozmán birodalom területi épesség garantizáló hatalmának, miután a berlini és szentpétervári kabinetek is végleg elfogadták Andrássy reformjavaslatait. — A körjéje híri szerint nem együttes nyilatkozatra, hanem hasonló jegyzék beadására hívja fel a hatalmakat.

Andrássy grófnak a török reformok a tartalom körjéje, mint a „Hon” értesül, már megküldött az ozmán birodalom területi épesség garantizáló hatalmának, miután a berlini és szentpétervári kabinetek is végleg elfogadták Andrássy reformjavaslatait. — A körjéje híri szerint nem együttes nyilatkozatra, hanem hasonló jegyzék beadására hívja fel a hatalmakat.

Andrássy grófnak a török reformok a tartalom körjéje, mint a „Hon” értesül, már megküldött az ozmán birodalom területi épesség garantizáló hatalmának, miután a berlini és szentpétervári kabinetek is végleg elfogadták Andrássy reformjavaslatait. — A körjéje híri szerint nem együttes nyilatkozatra, hanem hasonló jegyzék beadására hívja fel a hatalmakat.

Andrássy grófnak a török reformok a tartalom körjéje, mint a „Hon” értesül, már megküldött az ozmán birodalom területi épesség garantizáló hatalmának, miután a berlini és szentpétervári kabinetek is végleg elfogadták Andrássy reformjavaslatait. — A körjéje híri szerint nem együttes nyilatkozatra, hanem hasonló jegyzék beadására hívja fel a hatalmakat.

Andrássy grófnak a török reformok a tartalom körjéje, mint a „Hon” értesül, már megküldött az ozmán birodalom területi épesség garantizáló hatalmának, miután a berlini és szentpétervári kabinetek is végleg elfogadták Andrássy reformjavaslatait. — A körjéje híri szerint nem együttes nyilatkozatra, hanem hasonló jegyzék beadására hívja fel a hatalmakat.

Andrássy grófnak a török reformok a tartalom körjéje, mint a „Hon” értesül, már megküldött az ozmán birodalom területi épesség garantizáló hatalmának, miután a berlini és szentpétervári kabinetek is végleg elfogadták Andrássy reformjavaslatait. — A körjéje híri szerint nem együttes nyilatkozatra, hanem hasonló jegyzék beadására hívja fel a hatalmakat.

Andrássy grófnak a török reformok a tartalom körjéje, mint a „Hon” értesül, már megküldött az ozmán birodalom területi épesség garantizáló hatalmának, miután a berlini és szentpétervári kabinetek is végleg elfogadták Andrássy reformjavaslatait. — A körjéje híri szerint nem együttes nyilatkozatra, hanem hasonló jegyzék beadására hívja fel a hatalmakat.

Andrássy grófnak a török reformok a tartalom körjéje, mint a „Hon” értesül, már megküldött az ozmán birodalom területi épesség garantizáló hatalmának, miután a berlini és szentpétervári kabinetek is végleg elfogadták Andrássy reformjavaslatait. — A körjéje híri szerint nem együttes nyilatkozatra, hanem hasonló jegyzék beadására hívja fel a hatalmakat.

Andrássy grófnak a török reformok a tartalom körjéje, mint a „Hon” értesül, már megküldött az ozmán birodalom területi épesség garantizáló hatalmának, miután a berlini és szentpétervári kabinetek is végleg elfogadták Andrássy reformjavaslatait. — A körjéje híri szerint nem együttes nyilatkozatra, hanem hasonló jegyzék beadására hívja fel a hatalmakat.

Andrássy grófnak a török reformok a tartalom körjéje, mint a „Hon” értesül, már megküldött az ozmán birodalom területi épesség garantizáló hatalmának, miután a berlini és szentpétervári kabinetek is végleg elfogadták Andrássy reformjavaslatait. — A körjéje híri szerint nem együttes nyilatkozatra, hanem hasonló jegyzék beadására hívja fel a hatalmakat.

Andrássy grófnak a török reformok a tartalom körjéje, mint a „Hon” értesül, már megküldött az ozmán birodalom területi épesség garantizáló hatalmának, miután a berlini és szentpétervári kabinetek is végleg elfogadták Andrássy reformjavaslatait. — A körjéje híri szerint nem együttes nyilatkozatra, hanem hasonló jegyzék beadására hívja fel a hatalmakat.

Andrássy grófnak a török reformok a tartalom körjéje, mint a „Hon” értesül, már megküldött az ozmán birodalom területi épesség garantizáló hatalmának, miután a berlini és szentpétervári kabinetek is végleg elfogadták Andrássy reformjavaslatait. — A körjéje híri szerint nem együttes nyilatkozatra, hanem hasonló jegyzék beadására hívja fel a hatalmakat.

Andrássy grófnak a török reformok a tartalom körjéje, mint a „Hon” értesül, már megküldött az ozmán birodalom területi épesség garantizáló hatalmának, miután a berlini és szentpétervári kabinetek is végleg elfogadták Andrássy reformjavaslatait. — A körjéje híri szerint nem együttes nyilatkozatra, hanem hasonló jegyzék beadására hívja fel a hatalmakat.

Andrássy grófnak a török reformok a tartalom körjéje, mint a „Hon” értesül, már megküldött az ozmán birodalom területi épesség garantizáló hatalmának, miután a berlini és szentpétervári kabinetek is végleg elfogadták Andrássy reformjavaslatait. — A körjéje híri szerint nem együttes nyilatkozatra, hanem hasonló jegyzék beadására hívja fel a hatalmakat.

Andrássy grófnak a török reformok a tartalom körjéje, mint a „Hon” értesül, már megküldött az ozmán birodalom területi épesség garantizáló hatalmának, miután a berlini és szentpétervári kabinetek is végleg elfogadták Andrássy reformjavaslatait. — A körjéje híri szerint nem együttes nyilatkozatra, hanem hasonló jegyzék beadására hívja fel a hatalmakat.

Andrássy grófnak a török reformok a tartalom körjéje, mint a „Hon” értesül, már megküldött az ozmán birodalom területi épesség garantizáló hatalmának, miután a berlini és szentpétervári kabinetek is végleg elfogadták Andrássy reformjavaslatait. — A körjéje híri szerint nem együttes nyilatkozatra, hanem hasonló jegyzék beadására hívja fel a hatalmakat.

Andrássy grófnak a török reformok a tartalom körjéje, mint a „Hon” értesül, már megküldött az ozmán birodalom területi épesség garantizáló hatalmának, miután a berlini és szentpétervári kabinetek is végleg elfogadták Andrássy reformjavaslatait. — A körjéje híri szerint nem együttes nyilatkozatra, hanem hasonló jegyzék beadására hívja fel a hatalmakat.

Andrássy grófnak a török reformok a tartalom körjéje, mint a „Hon” értesül, már megküldött az ozmán birodalom területi épesség garantizáló hatalmának, miután a berlini és szentpétervári kabinetek is végleg elfogadták Andrássy reformjavaslatait. — A körjéje híri szerint nem együttes nyilatkozatra, hanem hasonló jegyzék beadására hívja fel a hatalmakat.

Andrássy grófnak a török reformok a tartalom körjéje, mint a „Hon” értesül, már megküldött az ozmán birodalom területi épesség garantizáló hatalmának, miután a berlini és szentpétervári kabinetek is végleg elfogadták Andrássy reformjavaslatait. — A körjéje híri szerint nem együttes nyilatkozatra, hanem hasonló jegyzék beadására hívja fel a hatalmakat.

Andrássy grófnak a török reformok a tartalom körjéje, mint a „Hon” értesül, már megküldött az ozmán birodalom területi épesség garantizáló hatalmának, miután a berlini és szentpétervári kabinetek is végleg elfogadták Andrássy reformjavaslatait. — A körjéje híri szerint nem együttes nyilatkozatra, hanem hasonló jegyzék beadására hívja fel a hatalmakat.

Andrássy grófnak a török reformok a tartalom körjéje, mint a „Hon” értesül, már megküldött az ozmán birodalom területi épesség garantizáló hatalmának, miután a berlini és szentpétervári kabinetek is végleg elfogadták Andrássy reformjavaslatait. — A körjéje híri szerint nem együttes nyilatkozatra, hanem hasonló jegyzék beadására hívja fel a hatalmakat.

Andrássy grófnak a török reformok a tartalom körjéje, mint a „Hon” értesül, már megküldött az ozmán birodalom területi épesség garantizáló hatalmának, miután a berlini és szentpétervári kabinetek is végleg elfogadták Andrássy reformjavaslatait. — A körjéje híri szerint nem együttes nyilatkozatra, hanem hasonló jegyzék beadására hívja fel a hatalmakat.

Andrássy grófnak a török reformok a tartalom körjéje, mint a „Hon” értesül, már megküldött az ozmán birodalom területi épesség garantizáló hatalmának, miután a berlini és szentpétervári kabinetek is végleg elfogadták Andrássy reformjavaslatait. — A körjéje híri szerint nem együttes nyilatkozatra, hanem hasonló jegyzék beadására hívja fel a hatalmakat.

Andrássy grófnak a török reformok a tartalom körjéje, mint a „Hon” értesül, már megküldött az ozmán birodalom területi épesség garantizáló hatalmának, miután a berlini és szentpétervári kabinetek is végleg elfogadták Andrássy reformjavaslatait. — A körjéje híri szerint nem együttes nyilatkozatra, hanem hasonló jegyzék beadására hívja fel a hatalmakat.

Andrássy grófnak a török reformok a tartalom körjéje, mint a „Hon” értesül, már megküldött az ozmán birodalom területi épesség garantizáló hatalmának, miután a berlini és szentpétervári kabinetek is végleg elfogadták Andrássy reformjavaslatait. — A körjéje híri szerint nem együttes nyilatkozatra, hanem hasonló jegyzék beadására hívja fel a hatalmakat.

Andrássy grófnak a török reformok a tartalom körjéje, mint a „Hon” értesül, már megküldött az ozmán birodalom területi épesség garantizáló hatalmának, miután a berlini és szentpétervári kabinetek is végleg elfogadták Andrássy reformjavaslatait. — A körjéje híri szerint nem együttes nyilatkozatra, hanem hasonló jegyzék beadására hívja fel a hatalmakat.

Andrássy grófnak a török reformok a tartalom körjéje, mint a „Hon” értesül, már megküldött az ozmán birodalom területi épesség garantizáló hatalmának, miután a berlini és szentpétervári kabinetek is végleg elfogadták Andrássy reformjavaslatait. — A körjéje híri szerint nem együttes nyilatkozatra, hanem hasonló jegyzék beadására hívja fel a hatalmakat.

Andrássy grófnak a török reformok a tartalom körjéje, mint a „Hon” értesül, már megküldött az ozmán birodalom területi épesség garantizáló hatalmának, miután a berlini és szentpétervári kabinetek is végleg elfogadták Andrássy reformjavaslatait. — A körjéje híri szerint nem együttes nyilatkozatra, hanem hasonló jegyzék beadására hívja fel a hatalmakat.

Andrássy grófnak a török reformok a tartalom körjéje, mint a „Hon” értesül, már megküldött az ozmán birodalom területi épesség garantizáló hatalmának, miután a berlini és szentpétervári kabinetek is végleg elfogadták Andrássy reformjavaslatait. — A körjéje híri szerint nem

tonosság, a gyors és olcsó eljárás a közigazgatás összes ágában, hogy a központi államkormányzat befolyása biztosítsa.

A törvény most a részletek indoklására, a törvényjavaslat I. fejezete 4. §-án tett változtatás avval indokoltatik; mert a jelen törvényjavaslattal egyenesen kiterjesztett alispáni illetőleg polgármesteri hatáskört szabályozó 58. §-ban az alispáni hatáskörben hozott határozatok felelősségének határidejéről nem tétetik intézkedés — mert a törvény 4. §-ában az alispáni illetve polgármesteri határozatokat a bírtonok kívüli felelőségek esetéről s indoklasi kötelezettségéről nincsen rendelkezés.

Midőn tehát a 4. §-ban az alispáni illetőleg polgármesteri határozatok felelősségének módosítása felvételük, szükséges kiegészítést nyert a törvény 58. §-ának utolsó s a jelen törvényjavaslat 58. §-ának s) pontja.

A bírtonok kívüli felelősség helyadhatóságát — közigazgatási ügyekben — csak igen ritkán lehet más okokra alapítani, mint közérdekre, mint többi között az 1872-ik évi VIII. ipartörvény által jelöltéknek forog fenn — és a felelősségi idő folyamában az ügy állaga változatlanágának feltételeire.

Ezen feltételeknek törvényben kimondását, a jogrend és jogbiztonság követeli: Ily határozat indoklásának szükségét is kifejező volt, miután erre nézve a törvény nem intézkedik.

A 8. §. az árvgatók minőségét rendeli, a törvényhatóságok az árvgató ellenőrzése körüli felelősséget, különösen nem érinti, az árva számadatok beküldésére nézve nem intézkedik, s ekként permisive esetlegességek ad helyet a megvizsgáló számadások időhatárhoz kötött köteles betérjesztésre nézve.

Miután pedig a megyei szabályrendeletek és a gyakorlat szerint az árvgatók rendszeren mindenhol a községek által választanak — mi helyesen is történik, miután a választásért felelősök is — miután a felelősség törvényben kimondása feltétlenül szükséges, — miután a számadások követeleése és nyilvántartása épen oly fontos kötelesség, mint annak megvizsgálása, az 1870. XLII. törvényt e részben is kiegészíteni kellett.

11. §. Az önmegadótatás joga a törvényhatósági önkormányzat életfeltételei levén, feleslegesnek tartok ez iránt minden további indoklást.

Ugy az sem kíván külön indoklást, hogy a belügyi tárca XIV-ik fejezete 3-ik czimében (ny. p. o. az 1876. szeptember 1-én kelt törvényben) felvett szükséglet beszámolókat, s a bevételek ezen megszünt szükséglet erejéig lezállítsanak.

A költségvetés összeállítás és felterjesztése határidejének tüzetése megállapítása a 42. §. első bekezdésének kiegészítése, és a közigazgatási rendes eljárás czéljából is szükséges.

A 13-ik §. kibővítését a városoknak megadott önadóztatás kiterjedtebb módzatának a megyék, szekek, vidékek és kerületekre is leendő átruházásával azért találtam szükségesnek, mivel egyrészt az állam adóztatási érdekeit nem korlátozva, más részről nincsen helyes ok arra, hogy ezen jog, mely a városoknak megadott, a nem városi törvényhatóságoktól elvonassék.

A 18-ik §. bővítése a törvényhatósági jogok gyakorlását illetőleg szükséges volt azon okból, — mivel az alispáni illetőleg polgármesteri hatáskör jelen törvényjavaslat 58. §-a a.) c.) k.) r.) s.) pontja, a 60-ik §. első bekezdése a 78. §. első és 80. §. negyedik bekezdése szerint nevezetesen kiterjedést nyer, — mivel részint a törvényhatósági bizottság közgyűléseinek tagjai közé üles és szavazattal az alispáni és illetve polgármester mellé informatív szavazattal tanácsosok és előadók minőségében, e törvényjavaslat 47-ik §. a második bekezdésében megnevezett államközegek is felvették, — mivel emel fogva, kivéve a jelen törvényjavaslat 43-ik §-ában felsorolt a törvényhatósági bizottság közgyűléseinek fentartott ügyeket, kivéve az 1871-ik évi XVIII. törvény 26-ik 29-ik 30-ik, 31-ik, 49-ik §. harmadik bekezdésében, az 53. §. második bekezdésében, a 65. §. negyedik bekezdésében a 70-ik §. 71. §. 72. §. 75. §. 79. §. 103. §. 106. §. 107. §. 109. §. 110. §. 111. §. 116. §. 118. §. 123. §. 129. §. 134. §. 136. §. 137. §. 138. §. 139. §-aiban foglalt községi ügyeket, melyekben a bi-

zottsági közgyűlést részint első, részint második fokban illeti meg a határozás, — valamint az első vagy a második fok határozás egyenesen és egyedül az alispáni illetőleg polgármesteri hivatalt fogja ezentel megilletni.

A 20. §. b.) pontjának módosítása a bizottsági tagok kötelezettségeiből, ezen kötelezettségek elengedhetlen alapfeltételeiből folyik. Ki írni, olvasni, számolni nem tud, a törvényhatóság tanácskozási nyelvet nem érti, bizottsági jogai és kötelességei teljesítésére nem képes.

A d.) pontban gátló akadályképen volt az állam javak hasznosítása, az állam irányában számadási viszony is felveendő azon okból, mivel, ezen viszonyok a törvényhatóságnál is érdekeltéget involválnak, annál inkább, mivel ezen törvényjavaslat szerint a közigazgatás összes ágai kezelitnek a törvényhatóságban is.

Az e.) pont szerint a törvényhatóságok tisztviselőinek bizottsági tagokká megválasztásából kettős mandatum keletkezik, melyek egymással azért is megférhetnek; mivel a törvényhatóságok tisztviselői egyedül a megye egyetemének érdekeit képviselhetik, míg az általa egyszermind képviselt kerületnek lehetnek a megye érdekeit ellenőrzés speciális érdekei, s ekként vagy az egyik szolgáltatásban, vagy a másikkal képviselőben kénytelen kötelességességét elkövetni.

A 27. §. a választók kvalifikációt tárgyazván az országgyűlési képviselő választási jogosultságát nem tartom a törvényhatósági választás jog gyakorlására nézve megfelelő minőségűnek — mert annak emanas kvalifikációt igényel, emennél pedig kevesebb is elég. Ha más az országgyűlési képviselő választás jogát a magasabb funkciót tekintetében, — nézetem szerint elég helytelenül — jónak látta a törvényhozás teresebb kvalifikációhoz kötni, — ez a szürke elemeltem halál nem indoklást, de ugyan azok korlátokat az önkormányzat körébe és átvinni, is a törvényhatóság lakói saját belügyeik házi elintézésében is ily terhes kvalifikációt tenni függővé nem tartom sem méltányosnak sem az osztó igazságát megegyeztetőnek.

Ennek figyelembe vételével szükséges volt a jelen törvényjavaslat 27. §-ában felhozott minősítvényi annak előállítás módzatát alkalmazásba venni.

A 43. §. g.) pontjában pótolni kellett a fegyelmi választmány* szavakat, miután az is tárgyát képezi a törvényhatósági választásnak.

Az m.) új pontban kiterjesztetett a törvényhatóságok hatáskörét, — a jelen §. szerint, a törvényhatóságoknak külön fentartott ügyek kivül — az összes közigazgatás különböző ágazatai összhangzó és egyöntetű működésének, — a törvényhatóság nevében, a határozó és végrehajtó hatalmat felelősséggel gyakorló alispánnak illetőleg polgármesternek, ugy az ezen ágazatok alárendelt kezelése beosztott, s a 47. §. szerint a bizottságok tagjai közé felvett állami közögegek meghallgatásával, ellenőrzésére és utasító intézkedésére, — kiterjesztett az igazságügy a büntönny ellenőrzésre — kiterjesztett végre azon eddig nem gyakorolt jogra, hogy az összes közigazgatás minden ágazatára nézve felterjesztéseket tehet a szerkesztendő hatóságának kifejezést adhat. Sőt az állam kormány határozatai ellen módjában van a közgyűlésnek, kérvény útján a törvényhozáshoz is fordulni.

Ha behatott bírálat alá vétetik a törvényhatóság önkormányzati hatáskörének eme rendeltetészerű alakítása, arról kell meggyőződünk, hogy az összes közigazgatás egész hálózatának minden szálai fognak központosulni a törvényhatósági autonómiában, — hogy az ellenőrzés és statutárius jog el lesz különítve az adminisztrációtól, hogy az adminisztráció a központi kormányzat és a törvényhatósági önkormányzat édeikeinek megóvásául, szakavatott, minden irányban felelős közögegek kezelése alá adatik.

Az alispán illetőleg polgármester, évnegyedenként betérjeszti a bizottság közgyűlésehez tagas ügyköröknek, egész ügyvitelének eljárásának kimutatását, melyben a közigazgatás összes ágazatai lesznek képviselve, s melyből magának a törvényhatóság kimerítő tudomást, átnevezetel szerzethet. A törvényhatósági közgyűlés pedig mint ellenőrző és fegyelmi hatóság e választott mandátumát gyakorolva, helyesítő vagy kárhözható bírálatot mondhat eljárása felett. Ha helyesítő, akkor solidaritással vállalva jóváhagyásának, ad kifejezést, ha kárhöz-

tható, akkor két utja és módja van kifejezést adni kárhözható határozatának midőn vagy felterjesztéssel orvosolja a sérelmet, vagy fegyelmi hatalmat alkalmazza ellene, vagy annak idején többé meg nem választja: de a helyzet ura a törvényhatóság egyeteme marad.

A törvényhatóság ezen önkormányzati hatalmkörének tényező sulypontja az alispáni hivatalon fekszik ugyan, mert a határozás és végrehajtás hatósága abban van központosítva, az értelmi szaknyosság az állam részéről és a törvényhatóság részéről is rendelkezésére állnak, kik felett elégséges fegyelmi hatalommal is bír, de még a törvényhatóság alispán illetőleg polgármester eljárásáért, — kivéve az 1870. XLII. törvény 73. 74. 75. §-ban foglalt eseteket, — hozzáférhetlen marad minden esetben és minden irányban; az alispán illetőleg polgármester ellenben a központi hatalomnak és a törvényhatóságnak is felelős, mind kettőnek áll fegyelmi hatósága alatt.

A 47-ik §-nál pótlag fel kellett venni az állam kormányzat szakközögeit; mert ezt az alkotmányosság, törvényhatósági önkormányzatban összpontosult jó, összhangzó, egyöntetű és biztos közigazgatás érdekei követelik.

Epen azon §-ban kellett azokat felvenni; mert tekintve azon funkciót, melyeket mint alispáni hivatal tanácsosai és előadói teljesíteni fognak, tisztviselői minőségben fognak örökdíni, miként ez a 60. §-ban körvonoloztatik.

Idegen elemek e közögegek — tekintve jelen törvényvel szabályozott alárendeltségüket az alispán, illetve a polgármester irányában — az alkotmány helyesen fel fogott értelemben, nem tekinthetők; mert ha a parlamenti rendszerben az országgyűlés megnevezi a törvényhatóságban a közögegek egyetemének, a községi rendszerben a közügyi polgárok egyetemének önkormányzata van kifejezve, akkor, ha az állam koordinált, de felelős kormány, a második koordinált bizottsági közgyűlés és ennek közvetlen alárendelt alispán, a harmadik koordinált községi képviselő testület és előjáróság, mint a közigazgatási végrehajtó hatalomnak valamennyi tényezői között helyre van alitva a szerves összhangzás, az összetartozóság és önműködés: ezen államközegek a törvényhatósági gépezetnek alkotórészeivé válnak.

Alkotmányunknak mint felismerhetetlenül szabad intézménynek elemi iskolája — miként ezt parlamentünk egyik jeles tagja igen helyesen emlegette fel; — a községi, közép iskolája a megyei, egyeteme a parlamenti önkormányzat. Ezeknek hazafias önműködésében van letéve a jó, gyors és olcsó közigazgatás letalaja.

En részéről nem tartok azokkal, kik ezen önkormányzati rendszerek és iskolák szaktisztviselőit, az alkotmányos önkormányzat bármely csoportjában feltétlenül idegen elemnek tekintik.

Az 52. §-ba fel kellett venni a főispáni hivatalnak több ugyanazon területen létező törvényhatóságok feletti kiterjesztettségét, mert a törvény épen az ellenkezőjét rendel annak, mi a gyakorlatban létezik, mert ezen kiterjesztést pénzügyi érdekek teszik szükségesé, a főispáni hatáskör csökköl munkaköri óhajtatódává és lehetővé.

Hogy pedig a főispán általános a törvényhatóság területén, tüzetesen annak jelentékenyebb székhelyén lakják, azt a törvény 53. §-ában szabályozott hatáskörre, sikeres működése teszik szükségessé.

Az 57. §. csak annyiban módosított, hogy a kültisztviselői székhelye tüzetesebben jeleltetik ki, mit a közönség érdekeit követelnek, melynek ellenében a tisztviselői kényelme és magánérdekei figyelembe nem jöhet.

Az 58. §. az alispáni hatáskört szabályozza. Az a.) b.) d.) pont szerint, a megye, vidék és kerület törvényhatósága nevében, saját felelősége alatt, az állami mint tanácsosok és előadók, és a törvényhatósági mint részben előadó s legnagyobb részben végrehajtó közögegek segélyével egyedül az alispán kezeli a közigazgatás minden ágazatában a határozó és végrehajtó hatalmat.

Ellenőrző őt a törvényhatóság, melynek nevében intézkedik és határoz, de melynek tartozik eljárásáról jelentést adni és számolni, melynek közögegeivel rendelkezik, mely megosztotta vele ezen §. b.) pontja szerint a fegyelmi hatóságot, de melynek választása és fegyelmi hatósága alatt áll, — ellenőrző őt a központi állam-hatalom részint közvetve a főispáni hatáskörre, részint közvetlenül a törvényhatóság önkormányzata körébe felvett állami szak-

közögei és rendeleti hatósága által s mindkettőnek fentartott fegyelmi hatalom gyakorlásában.

En az alispáni hatalom ellenében, a központi állami és a törvényhatósági önkormányzati érdekek megóvására a fen elorosolt alkotmányos bizottsíkokat elégségeseknek, az állam akarat — tüzetességét a végrehajtásban, teljesen biztosítottak tartom.

Feleslegesnek tartok e részben minden további indoklást. Az r.) pontban világosan kimondatik; hogy a törvényhatóság bizottsági közgyűléseinek különösen fentartott s megjelölt ügyeken kívül, minden más ügyben a másfokú határozás egyenesen az alispáni illetőleg polgármesteri hivatalokra van átruházva. Ezen intézkedés, az ellenőrzés és statutárius önkormányzati joggyakorlásnak az adminisztráció kezelésétől elkülönítésében, mint folyamony tálja indoklását.

Az s.) pont szerint meg engedve a felelősség a legfőbb közigazgatási hatóságokhoz is, harmadfokú felbírálást végett. Ezen intézkedést igénylik a modern állam eszméje, a közigazgatási jog és tények fontossága, mely az egyesek személye és vagyona iránti tekintetek mellett a közbiztonság, közjólet a közérdekek tekinteteit is mérlegelni és bírálja.

A közigazgatás rendszerének javító reformjai keretében nem az a cél; hogy a központi kormányzat sok teendőitől megkíméltsék, az által tüzetesség oltosabb, nem pénzügyi érdekek képezi célt; hanem, hogy az összközigazgatásban, alaki rendezésében, az eljárás szabályában, határozott kifejezést nyerjen az állam akarat egyetemes, teljes biztosítékot a közigazgatási jog a törvényhatóságok és közögegek önkormányzata, a személyes szabadság irányában.

Hol jó a közigazgatás; ott az olcsó és gyors is szokott lenni. Alkotmányos nemzeteknél a jó közigazgatás sohasem drága; mert az állam életben nemzetgyógyászati beruházás, mely hálsan gyümölcsözötti tökélet.

Az 59. §. első és második bekezdésében tett jelentéktelen pótlás csak a gyakorlatnak ad kifejezést, mert a jegyzők tényleg most is vezetik a bíráló és fegyelmi választmányok jegyzőkönyveit, a közgyűlés is, az alispán is, rendeleteiket is szoktak kibocsátani.

A 60. §-nál csak az első és második bekezdés igényel nem indoklást. Az alispáni illetve polgármesteri hivatal ügyköre — miként ez a 18., 43. és 47-ik és 58-ik módosított §-ok módosításai, pótlásai és kiegészítései nézve fentebb indoklásból kitetszik — nevezetesen kiterjedt nyerve; gondoskodni kellett oly közzétőlők, kik a hivatali terhes és halmozott teendői elintézésében segítsenek.

E tekintetben leghivatottabbakkal tartom — a törvényhatósági tisztviselő-szakközögeken kívül azon állami szakközögeket is, kik a törvényjavaslat 47-ik §-a szerint a törvényhatóságok bizottságaiba üles és szavazattal bevonatnak.

Míg ezen állami szakközögeket a bizottsági közgyűlésekben, a főispán mellett, üles és szavazattal ellenőrződést gyakorolnak a központi kormány érdekeiben; igen helyesen alkalmazhatának — de már csak szavazattal nélkül, tanácsosai és előadói minőségében a határozó és végrehajtó jogt kezzel alispán illetőleg polgármester mellett.

Ezen állami közögeket tanácsosai és előadói minőségében nem lehetett szavazattal felruházni; mivel a törvényhatóság irányában — kivéve az 1870. XLII. törvény 73. 74. 75. §-ban foglalt eseteket — nem állanak ennek teljes fegyelmi hatósága alatt, meg az alispánt az egész és kettős felelősség terheli, és pedig a központi kormányzat irányában is, a törvényhatóság irányában is.

Kielégítőnek tartható azon jog, melyet az alispáni illetve polgármesteri határozatok ellenében, a külön vélemény adással gyakorolhatnak. A közigazgatási joggyakorlásnak, annak alaki rendezése, az eljárás szabályozása nem lévén a törvényjavaslat keretében megoldható; hanem külön szabályrendeletek tárgyát képezvén; ezeknek kidolgozása a törvényhatóságokra, jóváhagyása pedig a belügyminiszterre volt bízandó. A 63-ik §. nem igényel indoklást, mivel a törvény 64-ik §-a szerint szabadságukban áll a városi törvényhatóságoknak belügyiek ellátását önkormányzatuk által szabályrendelettel szervezni. A 67-ik §. első bekezdésének módosítása szerint az ügyvédi oklevél megkívántatik még az alispán, főjegyzőnél, az árvaszéki elnökök és úlnökökél és a szolgabíráknál is.

Indokoltatik ez a napjainkban fejlettebb államélet, a bonyolódottabb közigazgatási viszonyok, a fokozottabb igények a közérdek és a kvalifikált aspiránsok keretei és versenye által.

A 78. §-ban át kellett ruházni a fegyelmi vizsgálat elrendelésének és a hivatali felelősségének jogát a törvényhatósági tisztviselők felett az alispánra is, azon okból: mert ezt a közszolgálat biztonságát, az alispánt, illetőleg polgármestert terhelő kettős iránybani felelősség érdekei követelik.

A vizsgálat elrendelésével a felfüggesztés is kimondandó; mert a tisztviselői tekintély és hatáskör — a nélkül, hogy szándékosan igénybe vették — rendszeren kihat a vizsgálat eredményére, — mert ezt a törvény előtti egyenlőség érdekei követelik.

A felfüggesztett fizetésének felére leszállítása a hivatalos szolgálat nem teljesítésében táldja indoklását, és nem büntetés involvál, hanem a pénzügyi tekintet mellett az osztó igazságban leli alapját.

Az állami közögegek fegyelmezésénél szem előtt kellett tartani az e részben fenálló törvény s az illeltekkei miniszteri szabályrendeleteket. Különben e közögegre nézve az eljárás az 58-ik §-ban előadottakkal van indokolva.

A 79-ik §-ban lényeges módosítás nem fordul elő; egyedül az eljárás gyorsítására nézve tétetik intézkedés.

A 80-ik §-ban fel kellett venni azon intézkedést, miszerint a tisztviselő megindítása, vagy abbahagyása feletti kérdésre a törvényhatóság és állam tisztviselő közögei, vagy az ezeknek elé rendelt községi előjárók, akár választott, akár nem választott tagjai legyenek is a bizottság közgyűléseinek, nem szavazhatnak, mi az által indokoltatik; mert a szolgálati község tisztviselői érdeklésére, a kölcsönös részvétel és ebből folyó kíméletre enged következtetést, mert az alárendeltségi viszony által a szavazati függetlenség mindenkor korlátozható válhatik.

A fegyelmi ügyek tárgyalása azért vétetik fel soron kívül, az alispáni egyenesed jelentés, mint első helyen tárgyalt ügy után, a bizottsági közgyűlés első ülése napján; mert az első ülések rendszeren leglátogatottabbak.

A 82-ik §-ban foglalt intézkedések a tisztviselői felelősségét, az első és másod fokban bírói fórumokat, ezek alakítását, a határozathozatali érvényességének feltételeit tárgyazzák.

A fegyelmi ügyek lefolyásának gyorsítása, a bírói testületekben megkívánt értelmi kvalifikáció, az eljárásbani bizottság, a tisztviselő, hivatalos és társalmi állása iránti tekintetek indokolják, a bírói küldöttségek és miniszteri delegációk felállítását és alakítását feltételeit, ezek között a titkos szavazás a m. k. Curia mint legfőbb ítélőszék és legfőbb fegyelmi hatóság felállítását és a fegyelmi közigazgatási bíráskodásnak két forumra történő megszüntését.

Biztosítva van ezen intézkedésben a törvényhatóság befolyása a bírói közbiztonság választásában, a törvényhatósági tisztviselői irányában, biztosítva van a központi kormány befolyása a miniszteri fegyelmi delegáció hatáskörében a törvényhatóságok és egyezsmind az alispán illetőleg polgármester mellé kirendelt államközegek irányában, biztosítva van a m. k. Curia mint legfőbb ítélőszék tekintélyében és függetlenségében, az igazság, törvény, jog és méltányosság, a decorum érdeke minden irányban. Végül a 9-ik bekezdésben határozottabb intézkedések foglaltatnak a pótvizsgálatok gyorsabb és utasítás szerinti elintézésük érdekében.

A 90. §. ezen törvényjavaslat 11. §. indoklásában találja hatályon kívülvetele okát. A 94. §. szerint az 1870. XLII. törvények e törvényjavaslat által nem módosított, nem pótlott, és ki nem egészített czikkei hatályukban fentartandók voltak.

A 96. §. szerint azért bizatik meg az összes miniszterium a törvény végrehajtásával, mert hatály a közigazgatás majd minden ágára kiterjed. A szabályrendeletek kidolgozásával a 60. §. szerint a törvényhatóságok, a jóváhagyással a belügyminiszter, a 78-ik §-ban jelzett szabályrendelet alkotásával egyedül a belügyminiszter; a fenálló törvények, és az utóbbi illetőleg aközszolgálati különözetés, és az illeltekkei alapján voltak megbirandók.

Budapest, december 14-én 1875. Balogh Károly.

VODIANER F.

nyomdatulajdonos kiadásában Budapesten (IV. megyeháztér 9.) megjelent, és itt mint minden könyvkereskedésben kapható

hivatalos kiadásban:

1875. Törvények Gyűjteménye

nagy 8-^{dr} 1 füzetben (tartalmazza az országgyűlés végeig megjelent I.—XLV. t. cz.-et) ára 1 frt 80 kr.

Ugyanaz díszkötésben 2 frt 60 kr.

„1875. Törvények Gyűjteménye“ zsebkidrásban finom erős papíron, füzve ára 2 frt.

Ugyanaz díszkötésben 2 frt 80 kr.

Az 1875-ik évi Rendeletek Tárá-nak I., II. és III. füzete, ára füzetenként 50 kr.

Továbbá:

1875. Gesetz-Sammlung

I., II., III. és IV. füzet (I.—XLV. t. cz.) ára füzetenként 50 kr.

Kereskedelmi Törvény

az erre vonatkozó miniszteri rendeletekkel együtt, 1 frt.

HANDELS-GESETZ,

Preis 80 kr.